

Anmälningssplikt

– vägledning i form av frågor och svar

- Vad innebär anmälningssplikten enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd?
- När ska anmälan om verksamheten göras?
- När kan verksamheten starta efter anmälan?
- Vad händer om en verksamhet startat utan att en anmälan lämnats in till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor?
- Vad gäller när en ny verksamhetsutövare tar över en befintlig verksamhet?
- Om en verksamhet flyttar till en ny lokal, behöver verksamheten anmälas igen?
- Vad gäller när flera verksamhetsutövare arbetar i samma lokal?
- Om den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor inte hört av sig efter att en anmälan lämnats in, får verksamheten starta ändå?
- Vad menas med yrkesmässig verksamhet?
- Ska verksamheter som använder stickande eller skärande redskap i behandlingen anmälas?
- Ska användning av sax vid hårklippning anses som en stickande eller skärande verksamhet?
- Finns det andra risker än blodsmitta i verksamheter som använder stickande eller skärande redskap vid behandling?
- Vad menas med blodsmitta?
- Är akupunktur anmälningsspliktigt?
- Vad menas med kroppsmodifiering?
- Är kroppsmodifiering anmälningsspliktigt?
- Är fotvård och pedikyr anmälningsspliktigt?
- Vad menas med medicinsk fotvård?
- Är medicinsk fotvård anmälningsspliktigt?
- Är microneedling anmälningsspliktigt?
- Är diatermi anmälningsspliktigt?
- Är öronhåltagning anmälningsspliktigt?
- Många hudvårdare använder lansetter i sina behandlingar eller gör kosmetiska tatueringar med nålar, är dessa verksamheter anmälningsspliktiga?
- Gäller förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll för anmälningsspliktiga verksamheter?
- Har den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor tillsynsansvar för yrkesmässig hygienisk verksamhet som inte är anmälningsspliktigt?
- Vem anmäler vid tatueringsmässor?
- Är verksamheter som erbjuder blodanalyser anmälningsspliktiga?

Vad innebär anmälningsplikten enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd?

Anmälningsplikten innebär att de verksamheter som anges i 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska anmälas till nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor i den kommun där verksamheten ska bedrivas. I verksamheten ingår både lokalen och den verksamhet som utförs i lokalen.

Anmälningsplikten gäller även ambulerande verksamheter dvs. där verksamhetsutövaren inte arbetar i egen lokal, t.ex. vid besök i hem och på mässor. Anmälan görs till den kommun där utövaren har utrymmen för rengöring, lagring, m.m. Det är lämpligt att den som bedriver ambulerande verksamhet även meddelar de kommuner man avser att verka i. Respektive nämnd har då möjlighet att dels hämta in behövliga uppgifter från verksamhetsutövaren och hemkommunens nämnd, dels meddela ifall en skriftlig anmälan krävs.

När kan anmälan om verksamheten göras?

Innan verksamheten startar ska verksamheten anmälas till nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor i den kommun där verksamheten ska bedrivas enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

När kan verksamheten starta efter anmälan?

En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att en anmälan har gjorts till kommunens nämnd för miljö- och hälsoskyddsfrågor om inte nämnden bestämmer något annat. Detta framgår av 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vad händer om en verksamhet startat utan att en anmälan lämnats in till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor?

Har en verksamhet startat utan föregående anmälan ska verksamhetsutövaren betala en miljöstraffavgift enligt 3 kap. 3 § i förordningen (2012:259) om miljöstraffavgifter. Det är tillsynsmyndigheten, i det här fallet nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor som fattar beslut om miljöstraffavgift enligt 30 kap. 3 § miljöbalken.

Vad gäller när en ny verksamhetsutövare tar över en befintlig verksamhet?

Om det är samma typ av behandlingar som utförs utan att någon ny behandling tillförs till verksamheten, så ska den nye verksamhetsutövaren meddela tillsynsmyndigheten, kommunens nämnd för miljö- och hälsoskyddsfrågor med tillhörande förvaltning, om att det är en ny verksamhetsutövare men verksamheten är oförändrad och allt fortsätter enligt tidigare anmälan.

Om ägarbytet innebär förändringar i verksamheten med nya behandlingar eller förändringar i lokalen eller nya lokaler, så ska det anmälas till tillsynsmyndigheten enligt 38 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vid tveksamheter är det bäst att kontakta tillsynsmyndigheten om vad som gäller.

Om en verksamhet flyttar till en ny lokal, ska verksamheten anmälas igen?

Ja, eftersom verksamhetens förutsättningar kan ha förändrats. Syftet med anmälan är bl.a. att ge den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor möjlighet att lämna råd och se över behov av förändringar.

Vad gäller när flera verksamhetsutövare arbetar i samma lokal?

Varje verksamhetsutövare ska anmäla sin egen verksamhet, oavsett om de ägnar sig åt samma typ av behandlingar eller inte. De behöver i anmälan redovisa både den egna verksamhetens egenkontroll och hur ansvaret är fördelat mellan de olika verksamheterna så att nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor kan bedöma de hälsomässiga riskerna med såväl lokaler som verksamheter.

Om den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor inte hört av sig efter att en anmälan lämnats in, får verksamheten starta ändå?

Om nämnden inte hört av sig kan verksamheten starta sex veckor efter det att anmälan lämnats in enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Vad menas med yrkesmässig verksamhet?

Uttrycket yrkesmässigt finns inte beskrivet i förarbetena till miljöbalken. Nedanstående punkter kan användas vid en bedömning av om en verksamhet eller en åtgärd är yrkesmässig till skillnad mot att agera som privatperson. Bedömningen sker från fall till fall, så punkterna är endast en vägledning och inte uttömmande.

Vid en bedömning kan en eller flera av nedanstående punkter användas:

Det är yrkesmässig verksamhet när den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd

- är näringsidkare
- kallar sig företagare
- uppenbarligen bedriver verksamhet kommersiellt
- utför tjänster åt någon annan
- tar betalt
- marknadsför verksamheten/åtgärden.

Att någon bedriver en verksamhet ideellt, utan vinst eller gratis har ingen betydelse för denna bedömning.

Ska verksamheter som använder stickande eller skärande redskap i behandlingen anmälas?

Verksamheter där stickande, skärande redskap används för att penetrera huden och som därmed kan medföra risk för blodsmitta är anmälningspliktiga enligt 38 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Ska användning av sax vid hårklippning anses som en stickande eller skärande verksamhet?

Nej, det är inte en stickande eller skärande verksamhet eftersom avsikten med användningen av sax inte är att penetrera huden.

Finns det andra risker än blodsmitta i verksamheter som använder stickande eller skärande redskap vid behandling?

När hudbarriären bryts finns även risk för andra infektioner än blodsmitta. Hudinfektioner kan uppstå då bakterier på huden kommer ned i djupare hudlager. Det kan ske genom att bakterier eller virus förs ned från huden eller genom att de redskap som används inte är tillräckligt rena. Hudinfektioner kan orsakas av streptokocker, gula stafylokocker och tarmbakterier.

Vad menas med blodsmitta?

Med blodsmitta menas smittämnen som överförs med blod till annan persons blod, antingen direkt med blodkontakt eller indirekt via till exempel nålar och skalpeller som inte är steriliserade. Smittämnet kan ge upphov till en infektion som kan utvecklas till en sjukdom hos mottagaren. Exempel på mikroorganismer som kan spridas som blodsmitta är virus som hepatit B- och C (gulso) samt hiv (AIDS).

Är akupunktur anmälningspliktig?

Ja, akupunktur är en anmälningspliktig verksamhet. Enda undantaget är akupunktur som utförs av personal som är legitimerad enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) och som i sin yrkesroll använder akupunktur som en sjukvårdande behandling. Då ska verksamheten istället anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Vad menas med kroppsmodifiering?

Med kroppsmodifiering menas en bestående eller temporär modifiering av kroppen som inte görs av medicinska orsaker. Exempel på kroppsmodifiering är mönster i huden som skapas genom ärrbildning eller brännmärkning, implantat under huden samt tungklyvning.

Är kroppsmodifiering anmälningspliktig?

Ja, kroppsmodifiering där det finns risk för blodsmitta på grund av användning av stickande eller skärande redskap är anmälningspliktigt och ska anmälas till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor.

Är fotvård och pedikyr anmälningspliktig?

All vård av fötter där det finns risk för blodsmitta genom användning av stickande eller skärande redskap, exempelvis skalpeller, ska anmälas till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor. Det gäller även pedikyr om verksamhetsutövaren använder stickande eller skärande redskap.

Vad menas med medicinsk fotvård?

Det finns ingen vedertagen definition av medicinsk fotvård. Det som dock ofta avses är behandlingar som riktar sig till personer med vissa sjukdomar, till exempel diabetes.

Är medicinsk fotvård anmälningspliktig?

All fotvård, inklusive sådan som kallas för medicinsk fotvård, där stickande eller skärande redskap används, ska anmälas till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor.

Undantag: Om fotvårdsbehandlingen sker inom en vårdorganisation omfattas verksamheten inte av miljöbalken och den är därmed inte heller anmälningspliktig.

Är microneedling anmälningspliktig?

Ja, verksamheten är anmälningspliktig eftersom huden penetreras med nålar vilket kan innebära risk för blodsmitta.

Är diatermi anmälningspliktig?

Socialstyrelsen bedömer att diatermi inte är anmälningspliktigt. Diatermi används för borttagning av hår, blodkärl, fibrom eller liknande. Visserligen införs en tunn nål ner under huden, men risken för blodsmitta bedöms vara minimal eftersom behandlaren bränner bort hårsäcken, blodkärlet etc. Uppvärmningen avdödar bakterier, virus och dylikt som skulle kunna medföra blodsmitta.

Är öronhåltagning anmälningspliktig?

Ja, verksamheten är anmälningspliktig. Alla verksamheter där det finns risk för blodsmitta på grund av användning av stickande eller skärande redskap är anmälningspliktiga.

Undantag: Anmälningsplikten gäller inte verksamheter där håltagning utförs med sterilt smycke som sitter i en engångskassett. Då smycket inte behöver vidröras finns det inte någon risk för blodsmitta.

Många hudvårdare använder lansetter i sina behandlingar eller gör kosmetiska tatueringar med nålar, är dessa verksamheter anmälningspliktiga?

Ja, anmälningsplikten gäller enligt 38 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Anmälningsplikten omfattar alla verksamheter där det finns risk för blodsmitta på grund av användning av stickande eller skärande redskap.

Gäller förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll för anmälningspliktiga verksamheter?

Ja, förordningen gäller för dessa verksamheter.

Har den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor tillsynsansvar för yrkesmässig hygienisk verksamhet som inte är anmälningspliktig?

Den kommunala tillsynen gäller för såväl anmälningspliktiga som icke anmälningspliktiga verksamheter. Den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor ska enligt 45 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bl.a. ägna särskild uppmärksamhet åt lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling.

Vem anmäler vid tatueringverksamheter på mässor?

Anmälan av tatueringverksamheter till den kommunala nämnden för miljö- och hälsoskyddsfrågor ska göras antingen av arrangören eller av tatueringverksamheterna. Får nämnden kännedom om att en mässa med tatueringverksamhet ska hållas i kommunen kan nämnden förslagsvis börja med att kontakta arrangören för att få klarhet i dennes syn på förfarandet kring anmälan och vilka rutiner som gäller för hygien och rengöring etc.

Är verksamheter som erbjuder blodanalyser anmälningspliktiga?

Ja, verksamheten är anmälningspliktig eftersom det finns risk för blodsmitta genom att stickande/skärande redskap används vid provtagningen.

Det finns dock bestämmelser om vad endast hälso- och sjukvårdspersonal får göra. Detta regleras i 5 kap. patientsäkerhetslagen (2010:359). Av 1 kap. 4 § patientsäkerhetslagen framgår vad som avses med hälso- och sjukvårdspersonal och i 4 kap. regleras frågor om behörighet och legitimation.

Av 5 kap. 1 § patientsäkerhetslagen följer att det endast är hälso- och sjukvårdspersonal som yrkesmässigt får undersöka någon annans hälsotillstånd eller behandla någon annan för sjukdom eller därmed jämförligt tillstånd genom att vidta eller föreskriva någon av följande åtgärder i förebyggande, botande eller lindrande syfte:

1. behandla sådana smittsamma sjukdomar som enligt smittskyddslagen (2004:168) är anmälningspliktiga sjukdomar,
2. behandla cancer och andra elakartade svulster, diabetes, epilepsi eller sjukliga tillstånd i samband med havandeskap eller förlossning,
3. undersöka eller behandla någon annan under allmän bedövning eller under lokal bedövning genom injektion av bedövningsmedel eller under hypnos,
4. behandla någon annan med radiologiska metoder,
5. utan personlig undersökning av den som sökt honom eller henne, lämna skriftliga råd eller anvisningar för behandling,
6. undersöka eller behandla barn under åtta år, eller
7. prova ut kontaktlinser.

Om verksamheten bedriver hälso- och sjukvård ska en anmälan istället göras till Inspektionen för vård och omsorg. Detsamma gäller för den som, utan att bedriva hälso- och sjukvård, tar emot uppdrag från hälso- och sjukvården t.ex. avseende provtagning. Detta framgår av 2 kap. 1 § och 7 kap. 1 och 2 §§ patientsäkerhetslagen.